

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра правоохоронної діяльності

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ  
СУДОВІ ЕКСПЕРТИЗИ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Право

Спеціальність D8 Право

Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право

Затверджено на засіданні кафедри  
правоохоронної діяльності  
протокол № 1 від 26.08.2025 р

<b>1. Загальна інформація</b>	
<b>Назва дисципліни</b>	Судові експертизи
<b>Викладач (-і)</b>	Кадук Світлана Володимирівна
<b>Контактний телефон викладача</b>	Кадук Світлана Володимирівна, тел. (0342) 59-61-34
<b>Е-mail викладача</b>	svitlana.kaduk@pnu.edu.ua
<b>Формат дисципліни</b>	Очний
<b>Обсяг дисципліни</b>	3 кредити ЄКТС, 90 год.
<b>Посилання на сайт дистанційного навчання</b>	<a href="https://d-learn.pnu.edu.ua/">https://d-learn.pnu.edu.ua/</a> При вивченні навчальної дисципліни можуть використовуватися можливості платформ Google Classroom, Google Meet, Zoom та ін.
<b>Консультації</b>	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та на сайті кафедри <a href="https://kpd.pnu.edu.ua/hrafik-individualnoi-roboty-z-studentamy/">https://kpd.pnu.edu.ua/hrafik-individualnoi-roboty-z-studentamy/</a> , також можливі консультації шляхом листування через корпоративну електронну пошту.
<b>2. Анотація до навчальної дисципліни</b>	
<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни «Судові експертизи» є закономірності створення і функціонування правових, методологічних та організаційних основ судово-експертної діяльності. Дисципліна допоможе здобувачам застосовувати теоретичні знання в практичній діяльності з розслідування та розкриття злочинів.</p> <p>Програма дисципліни вільного вибору складається з таких змістових модулів:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Концептуальні основи теорії судової експертизи.</li> <li>2. Експертно-криміналістична методика дослідження письма та документів.</li> </ol> <p>Дисципліна дає уявлення про предмет судової експертизи, її об'єкти та завданнях, поняття спеціальних знань експерта і суб'єктах експертної діяльності; розкриває загальні принципи і постулати, закономірні для судової експертизи будь-якого роду; технологію експертного дослідження як особливого виду пізнавальної діяльності; методологію експертних досліджень в цілому і концептуальні напрями розвитку судової експертизи (комп'ютеризація, автоматизація експертних досліджень), а також розглядає деякі види експертиз, які проводяться у кримінальних і цивільних провадженнях.</p> <p>Основними джерелами цієї галузі виступають Конституція України, Кримінальний процесуальний кодекс, Закони України: «Про судову експертизу» від 25.02.1994 р., «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 р., «Про прокуратуру» від 20.10.2014 р., Інструкція про призначення та проведення судових експертиз, затверджена наказом Міністерства юстиції України № 53/5 від 08.10.1998 р., Постанова Пленуму Верховного суду України «Про судову експертизу в кримінальних та цивільних справах» від 30.05.1997р. №8.</p> <p>Основним завданням є забезпечення майбутніх юристів вмілому і творчому використанню на практиці знань, що були отриманні при засвоєнні положень даної дисципліни щодо призначення та використання судових експертиз в процесі розслідування кримінальних та розгляді цивільних та господарських проваджень. На принципах законності, незалежності, об'єктивності і повноти дослідження здійснювати судово-експертну діяльність в Україні.</p>	
<b>3. Мета та цілі навчальної дисципліни</b>	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни «Судові експертизи» є засвоєння студентами системи знань, навиків і вмінь, які вкрай необхідні слідчому, експерту, оперативному працівнику.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення навчальної дисципліни «Судові експертизи» є набуття студентами знань та розуміння змісту норм законодавства України, формування умінь та навичок щодо застосування теоретичних знань в практичній діяльності з розслідування та розкриття злочинів.</p>	
<b>4. Програмні компетентності та результати навчання</b>	

### Загальні компетентності:

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності, пов'язаної з тактикою та методикою розкриття і розслідування злочинів.

Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Навички використання інформаційних і комунікативних технологій у сфері, пов'язаній з тактикою та методикою розкриття і розслідування злочинів.

### Фахові компетентності:

Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності, пов'язаній з тактикою та методикою розкриття і розслідування злочинів.

Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування, що стосуються діяльності, пов'язаної з тактикою та методикою розкриття і розслідування злочинів.

### Програмні результати навчання:

Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.

Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.

Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за призначеними джерелами.

Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

Вільно спілкуватися державною та іноземними мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію.

Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

Демонструвати вміння користуватися комп'ютерними програмами, необхідними у професійній діяльності.

Працювати в групі, формуючи внесок у виконання завдань групи.

Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку, зробленого у різних правових ситуаціях.

## **5. Організація навчання**

### Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

### Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
7	081 Право	4	вибірковий

### Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	сем/ пр/ лаб заняття	сам. роб.
Тема № 1. Концептуальні основи теорії судової	2	2	7

експертизи. Сутність криміналістичної експертизи			
Тема № 2. Класифікація, групи та види судових експертиз	2	2	7
Тема № 3. Організація підготовки та проведення криміналістичної експертизи	2	2	7
Тема № 4 Основи графічної (почеркознавчої) експертизи	-	2	9
Тема № 5. Експертно-криміналістична методика дослідження письма	2	2	7
Тема № 6. Особливості криміналістичної методики дослідження зміненого письма (почерку)	2	4	9
Тема № 7 Особливості методики криміналістичного дослідження підпису	-	2	7
Тема № 8 Техніко-криміналістичне дослідження документів	2	2	7
ЗАГ.		12	18
<b>6. Система оцінювання навчальної дисципліни</b>			
Загальна система оцінювання курсу	Визначається Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, введеним в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309. <a href="https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf">https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf</a> , а також Методичними рекомендаціями до порядку оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті (далі - МРПОУ), затвердженими Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол №13 від 27 червня 2024 року) <a href="https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2024/11/metodychni-rekomendatsii-pro-poriadok-otsiniuvannia-uspishnosti.pdf">https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2024/11/metodychni-rekomendatsii-pro-poriadok-otsiniuvannia-uspishnosti.pdf</a>		
Вимоги до письмової роботи	<p>Передбачається виконання 1 письмової модульної контрольної роботи (абз.2 пп. 3.1.3.1 МРПОУ). Робота виконується на останньому семінарському занятті та охоплює всі змістові модулі. Зміст питань, форма та структура завдань визначається викладачами, що проводять семінарські заняття за погодженням з керівником навчальної дисципліни та затверджується на засіданні відповідної кафедри (пп. 3.1.3.2 МРПОУ).</p> <p>На письмову модульну контрольну роботу виносяться описові питання, тестові завдання з пройдених тем.</p> <p>Максимальна кількість балів за письмову роботу – 50 (пп. 2.6.1 МРПОУ).</p>		
Семінарські заняття	Завдання для семінарських занять визначені у методичних вказівках, що розміщені на сайті кафедри правоохоронної діяльності, а також в системі дистанційного навчання. Максимальна кількість балів за семінарські заняття – 25 (пп. 2.4.2.1 МРПОУ).		
Умови допуску до підсумкового контролю	Студенту виставляється залік за умови виконання всіх видів робіт, передбачених навчальною програмою. Наявність хоча б одного пропущеного і невідпрацьованого семінарського заняття є підставою для не виставлення заліку (пп. 3.2.2 МРПОУ).		
Підсумковий контроль	Залік. Підсумковий бал складається з суми підсумкового балу за семінарські заняття (максимально 45 балів), балу за підсумкову модульну контрольну роботу (максимально 50 балів) та балу за самостійну роботу (максимально 5 балів, пп. 2.6.3 МРПОУ). Бал за індивідуальну роботу та/або участь у науковій роботі (максимально 10 балів) є додатковим балом, який додається до підсумкового		

семестрового балу (пп. 2.6.1 МРПОУ). Підсумковий бал становить максимально 100 балів (пп. 2.6.1–2.6.3 МРПОУ).

## 7. Політика навчальної дисципліни

### Письмові роботи:

Зміст питань, форма та структура завдань та інструкції щодо виконання обов'язкових (письмової модульної контрольної роботи) та додаткових (письмових завдань за питаннями самостійного опрацювання, письмових експрес-опитувань тощо) письмових робіт визначаються викладачем, що проводить семінарські заняття, за погодженням з викладачем, що проводить лекційні заняття (Розділ 3 МРПОУ). За бажанням (для отримання додаткових балів) студенти можуть виконувати індивідуальні завдання (пп. 3.1.4.1-3.1.4.3 МРПОУ). Види, інструкції щодо виконання індивідуальних завдань знаходяться на кафедрі та на сайті кафедри Клацніть або торкніться тут, щоб ввести текст.

### Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, визначених Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>, усвідомлюючи наслідки порушення. Реагування на порушення академічної доброчесності здійснюється відповідно до встановлених процедур [https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/05/pr.01.1.1-08\\_2024-protsedura\\_8\\_universytet.pdf](https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/05/pr.01.1.1-08_2024-protsedura_8_universytet.pdf).

### Відвідування занять:

Очікується, що всі студенти відвідають лекції і семінарські заняття. Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття (абз. 1. п. 3.1.2 МРПОУ). За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (абз. 2. п. 3.1.2 МРПОУ).

### Неформальна освіта:

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника [https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33\\_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf](https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf)

## 8. Рекомендована література

1. Дідковська С.П., Клименко Н.І., Лисиченко В.К. Підготовка та проведення окремих видів судової експертизи. Київ., 2007 р. 413 с.
2. Експертизи в судовій практиці: науково – практичний посібник за ред. проф. В.Г. Гончаренка. Київ Юрінком Інтер 2012 р. 397 с.
3. Рувіна О.Г. Судові експертизи процесуальному праві України – навчальний посібник. К.: «Ліра», 2019 р. 420 с.
4. Пясковський В. В. Криміналістика: навч. посіб. Київ: Право, 2020. 752 с.
5. Пясковський В.В., Черноус Ю.М., Самодін А.В. Криміналістика : підручник / за ред. В. В. Пясковського. Харків : Право, 2020. 752 с.
6. Сабадаш В.П., Ларкін М.О. Криміналістика: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2022. 228 с.
7. Удовенко Ж.В. Криміналістика: конспект лекцій. Київ: ЦУЛ, 2020. 320 с.
8. Гула Л.Ф. Крижановський А.С. Практикум з криміналістики - методика розслідування окремих видів злочинів. Київ: Новік-прінт, 2021. 533 с.
9. Ріпенко А.І., Тіщенко В.В., Самойленко ОА. Судові експертизи у кримінальному

провадженні, видавництво. К.: «Гельветика», 2021. 152 с.

10. Тетарчук І.В. Криміналістика: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2022. 200 с.

11. Степанюк Р.П., Гусева В.О., Кікінчук В.В. Криміналістика: Криміналістична техніка: навч. посіб./ за ред. Р.П. Гусева. Харків: Харків. нац. у-нт внутрішніх справ, 2023. 384 с.

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичних посібниках:

1. Кадук С.В. Методичні вказівки для підготовки до семінарських (практичних) занять з навчальної дисципліни «Судові експертизи» для здобувачів денної форми навчання галузі знань 081 «Право», спеціальності 081 «Право», ОПП «Право» (7 семестр). Івано-Франківськ: Навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2024. 15 с.

2. Кадук С.В. Методичні вказівки для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Криміналістика» для здобувачів денної форми навчання галузі знань 081 «Право», спеціальності 081 «Право», ОПП «Право» (7 семестр). Івано-Франківськ: Навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2024. 17 с.

**Викладач**

**Світлана КАДУК**